

OECD *Multilingual Summaries* Government at a Glance 2013

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: [10.1787/gov_glance-2013-en](https://doi.org/10.1787/gov_glance-2013-en)

Pogled na vlade 2013

Povzetek v slovenščini

Zaradi finančne in gospodarske krize ter njenih posledic so številne vlade OECD začele izvajati načrte za strukturno prilagoditev, da bi ponovno vzpostavile zdrave javne finance. Vendar pa je zaupanje v vlade zelo upadlo, saj z omejenimi javnimi viri težko izpolnjujejo vedno večja pričakovanja državljanov. V povprečju se je zaupanje v nacionalne vlade med letoma 2007 in 2012 zmanjšalo s 45 % na 40 %, zato državni organi težko pridobijo podporo za potrebne reforme.

Če hočejo vlade izpolniti pričakovanja državljanov z omejenimi sredstvi, ki jih imajo na voljo, je potreben nov pristop do javnega upravljanja. Ta pristop bi bilo treba zasnovati na podlagi oblikovanja strateške zmogljivosti, močnih institucij, učinkovitih instrumentov in procesov ter jasno merljivih rezultatov. Kazalniki, predstavljeni v dokumentu Pogled na vlade 2013, kažejo, kolikšen napredek so dosegle države OECD pri razvoju tega strateškega stanja.

Ključne ugotovitve

- **Kljub velikim prizadevanjem držav, da bi ponovno vzpostavile zdrave finance, izzivi javnih financ niso rešeni.** OECD je pripravila ocene izboljšav temeljnih primarnih saldov, ki so potrebne za zmanjšanje bruto javnega dolga na 60 % BDP do leta 2030. V povprečju je treba potencialni BDP v državah članicah OECD glede na fiskalno stanje v letu 2012 povečati za približno 3 %. Nekatere države OECD se še naprej spopadajo z naraščanjem deleža javnega dolga glede na BDP, javni odhodki v letu 2011 pa so v povprečju presegali prihodke. To je bilo delno posledica stroškov svežnjev spodbud in stagnacije prihodkov zaradi krize, pa tudi povečanja porabe, povezane s staranjem.
- **Države so sprejele nove proračunske prakse in razvile nove institucije za upravljanje.** Spremembe v globalnem okviru gospodarskega upravljanja, ki so bile potrebne, ker so se obstoječi mehanizmi izkazali za neuspešne pri vzdrževanju fiskalne discipline, silijo države v izpopolnitev sedanjih orodij in izvedbo novih strategij. Na primer, 97 % držav OECD ima zdaj vzpostavljena fiskalna pravila, povprečno število pravil na državo pa se je povečalo. Od leta 2009 do 2013 je osem držav ustanovilo neodvisne fiskalne institucije za spodbujanje fiskalne discipline, pripravo informacij o gospodarstvu in zagotavljanje, da se viri razporejajo tja, kjer bodo prinesli največ koristi.
- **Ravni zaposlenosti v javnem sektorju ostajajo dolgoročno stabilne.** Splošna zaposlenost v javnem sektorju je ostala med letoma 2001 in 2011 z nekaj manj kot 16 % vseh zaposlenih razmeroma nespremenjena. Ta številka je razmeroma majhna v primerjavi s povprečnimi javnimi odhodki, ki so leta 2011 predstavljali 45,4 % BDP, kar kaže na pomembno vlogo zunanjih izvajalcev. Kljub dejstvu, da je več držav OECD v okviru svojih načrtov za fiskalno konsolidacijo napovedalo zamrznitev zaposlovanja in zmanjšanje zaposlovanja, je večje zmanjšanje zaposlenosti v javnem sektorju dolgoročno težko vzdrževati, saj se zahteve državljanov še naprej povečujejo.
- **Za odpravljanje razlik med spoloma v javnem sektorju so potrebni dodatni mehanizmi.** Vlade so sprejele vrsto ukrepov, da bi zagotovile enake možnosti za zaposlene moške in ženske, na primer izvajanje ciljev zaposlovanja in napredovanja, pa tudi ukrepe, ki omogočajo večjo uskladitev poklicnega in zasebnega življenja. A podatki kažejo, da ženske zasedajo več kot 50 % (v nekaterih primerih skoraj 90 %) tajniških mest, veliko manj pa so zastopane na odgovornejših delovnih mestih. Ukrepi za izboljšanje takih razlik vključujejo, na primer, upoštevanje spola pri pripravi proračuna, ki vključuje vidik spola v vse stopnje proračunskega cikla. Cilj je izogibanje »porabi, slepi za spol« in izboljšanje učinkovitosti vladnih programov z ugotavljanjem posledic nesorazmerne porabe odobrenih proračunskih sredstev glede na spol. Vendar manj kot polovica držav OECD pri pripravi proračuna upošteva načelo enakosti spolov.
- **Države izvajajo javna naročila bolj strateško.** Številne države OECD uporabljajo inovativna orodja za naročanje, da bi dosegle ekonomijo obsega (94 % držav na primer uporablja okvirne pogodbe), na novo strukturirajo svoje nabavne funkcije, konsolidirajo naročila in uporabljajo IKT v postopku naročanja (97 % uporablja nacionalni sistem e-nabave za javne razpise). Poleg tega številne države OECD ne uporabljajo politike javnega naročanja zgolj za povečevanje stroškovne učinkovitosti, ampak tudi za zasledovanje drugih ciljev politike, kot so inovacije, trajnostna rast (73 % spodbuja zelena naročila), MSP (70 % spodbuja sodelovanje z MSP) in enaki konkurenčni pogoji za dostop do gospodarskih priložnosti.
- **Razkrivanje premoženja in zasebnega interesa nosilcev odločanja je še naprej glavno orodje za obvladovanje navzkrižja interesov.** Skoraj vse države od nosilcev odločanja zahtevajo javno objavo njihovega premoženja in virov dohodka. Vendar le malo držav zahteva razkrivanje podatkov o prejšnjih zaposlitvah in obveznostih.
- **Odprti vladni podatki pridobivajo na pomenu kot sredstvo upravljanja.** Malo več kot polovica držav OECD ima nacionalno strategijo za zagotavljanje odprtih vladnih podatkov državljanom; 16 % navaja obstoj ločenih strategij na tem področju za posamezna resorna ministrstva in 28 % držav ima nacionalno strategijo in strategije na nižjih ravneh. Le 4 % držav članic nima nobene strategije glede odprtosti vladnih podatkov. Med ključnimi prednostmi odprtih vladnih podatkov so preglednost in odprtost, povečanje obsega za poslovanje zasebnega sektorja in ustvarjanje novih podjetij. Poleg tega države dobro razumejo potencial odprtih vladnih podatkov za izboljšanje izvajanja storitev; čeprav morebitni vpliv na vključevanje državljanov v javne razprave in postopek sprejemanja odločitev ni med glavnimi prednostnimi nalogami.
- **Državljeni imajo večje zaupanje v javne storitve, ki jih uporabljajo, kot v abstraktni pojem nacionalne vlade.** Kljub zmanjševanju zaupanja v »vlado« državljeni odgovarjajo, da so zadovoljni

s storitvami, ki jih vlade zagotavljajo. Na primer, v povprečju 72 % državljanov odgovarja, da zaupajo lokalni policiji. Skoraj enak odstotek je zadovoljen z razpoložljivostjo kakovostnega zdravstvenega varstva in 66 % je zadovoljnih z izobraževalnim sistemom in šolami v svojem mestu ali območju. Ravni zadovoljstva v času med svetovno finančno in gospodarsko krizo ter takoj po njej se v povprečju niso bistveno spremenile.

- **Vlade v državah OECD si vse bolj prizadevajo zagotavljati kakovostne javne dobrine in storitve velikemu številu državljanov.** Veliko držav uvaja standarde učinkovitosti izvajanja storitev in uporablja mehanizme za merjenje in vključevanje povratnih informacij državljanov v postopke. Dokument Pogled na vlade prvič primerja štiri razsežnosti kakovosti storitev – dostopnost, odzivnost, zanesljivost in zadovoljstvo državljanov – in to ne le med državami, temveč tudi med ključnimi javnimi storitvami: izobraževanjem, zdravstvom, pravosodjem in davčno upravo.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2013), *Government at a Glance 2013*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2013-en